

Bjørn hadde nok ømme og såre hæler enda. At han klarte å gjennomføre turen, viser at det er tæl i voksen kropp!

Jubileumsdagen i Ålesund

Så var dagen kommet – Ålesund bys “bursdag”, mandag 13. april. En ung by på 150 år, skulle feires. Det var lagt opp til stor konsert utenfor rådhuset om kvelden. Det gikk fakkeltog fra den nye konsertsalen og ned til rådhuset. Og folk hadde møtt opp. Over 6000 mennesker kranset plassen. I tillegg var det mange båter på havna utenfor.

Først ble vi alle tre presentert og fikk solid jubel for at vi hadde klart turen. Så ble pulken auksjonert bort, og vi fikk som nevnt 30.000 kroner for den. Heldigvis skulle den bare stå på utstilling hos et firma som minne om turen. Hvis ikke, hadde vi måttet advare den nye eieren mot bruk av “ploegen”.

Så var den høytidelige stunden kommet, overrekkelse av gaven.

Og legg merke til den. Her var det to personer som skulle holde tale, undertegnede og ordføreren. Snakk om å være i sitt ess. Og som trondhjemmer, fikk jeg på vegne av oss tre vandrere æren av å overrekke gaven fra Trondheim kommune. Og der sto jeg da som den stolteste trønder som tenkes kan, og overbrakte hilsen og gave fra byen min. En opplevelse i seg selv, og jeg må få takke de andre to for at jeg fikk denne æren.

Dermed var i grunnen bragden over, og våre plikter var utført. Det føltes nesten som en liten punktering. For første gang på mange dager følte vi oss ikke i skuddet lenger. Det kan være litt trist det, men nå var tiden inne for vår lille feiring, vi blandet oss med den gemene hop, gikk på bar og nøt et par pils hver.

Skitur øst for den store bre

På det østligste utspringet av Grønland, mellom Nordvestfjorden og Kong Oscars fjord, 50 mil nord for Island, ligger et fjellområde kalt Staunings alper. Oppkalt etter en dansk statsminister som ikke var kjent som skiløper. På grunn av været blir denne delen av Grønland kalt den arktiske riviera, på værkartet står det ofte en stor H her. Årsnedbøren er rundt 300 mm, mindre enn i Vågå og Lom. Staunings alper ligger like langt nord som Nordkapp, og er dobbelt så stort som Jotunheimen. Fjellene går opp i nesten 3000 meter og har aldri vært dekket av innlandsisen. Derfor er tindene alpine, det vil si bratte og spisse, med tårn, spir og nåler. Dalene mellom fjellene er fylt av breer, og for å komme seg fra en dal til en annen er man avhengig av et skar eller pass i fjellkjeden. Når man står på en topp, dominerer innlandsisen – den store bre – langt ute i horisonten i vest. Opptil tre tusen meter tykk er denne digre iskappen, stor som et kontinent.

Fra 50-tallet har Staunings alper har vært besøkt av ekspedisjoner. Navnene i området vitner om det, stort sett er det satt tyske, italienske og engelske navn på fjell og breer. Navnene er få, det er fortsatt mange navnløse topper, breer og skar. Det finnes kart over området, men de er gamle, primitive, til dels håndtegnede og ofte villedende. Når man er bortskjemt med gode kart, kan dårlige kart kan være verre enn ingen kart! Misvisningen er ca. 30 grader, det vil si at nord absolutt ikke er der kompassnåla peker.

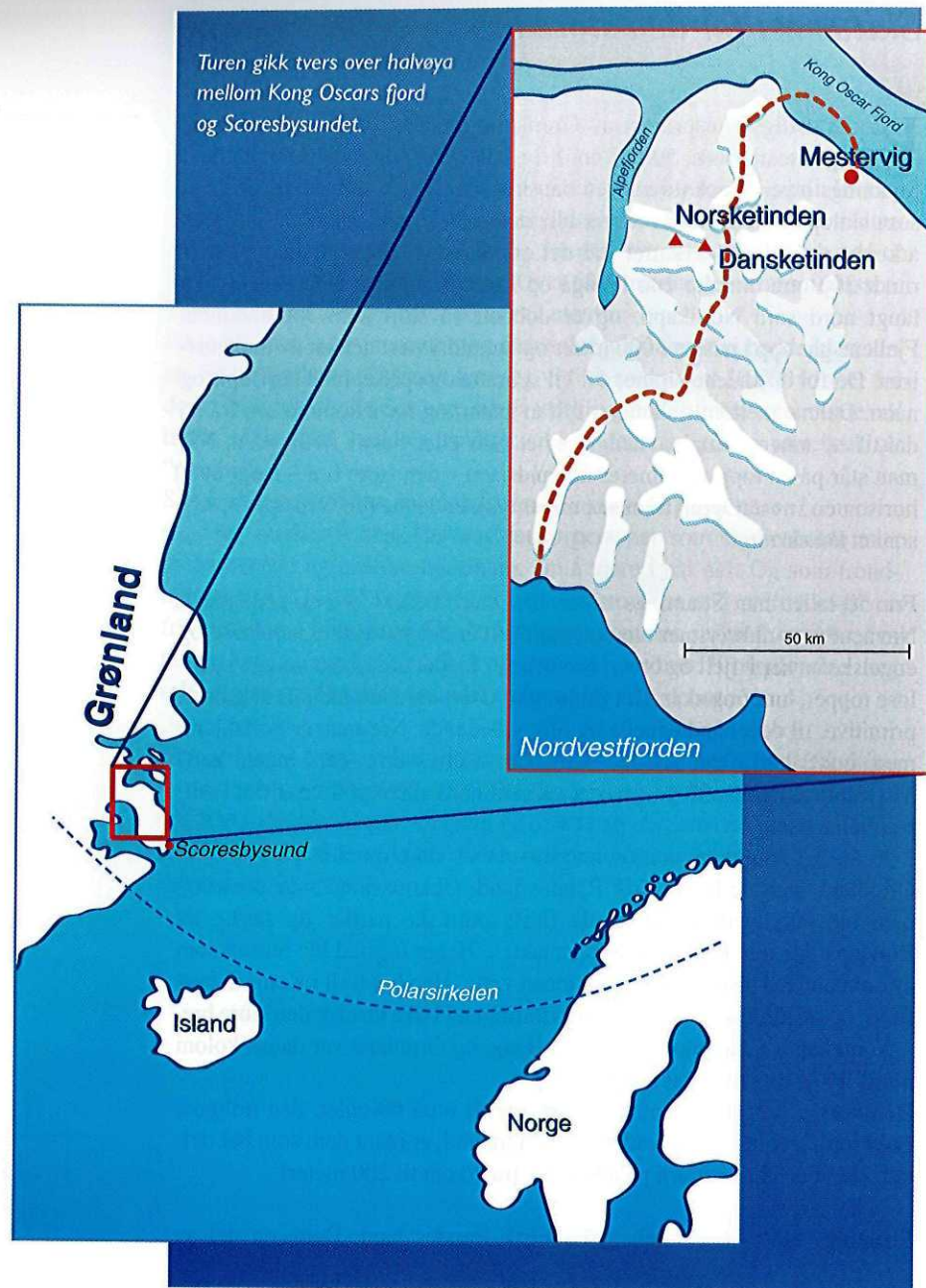
I 30-årene okkuperte norske fangstmenn et stort område på Nordøst-Grønland, som de kalte Eirik Raudes land. Okkupasjonen var omstridt, men ble etterhvert støttet av de fleste politiske partier og særlig av Bondepartiet som hadde regjeringmakten. Helge Ingstad ble innsatt som sysselmann det siste året okkupasjonen varte. Han holdt til i Kong Oscars fjord, og skildret senere denne overvintringen i boka Øst for den store bre. – Norge tapte saken mot Danmark i Haag, og Grønland var dansk koloni inntil 1979 da selvstyret ble innført.

Den norske fangstvirksomheten fortsatte til utpå 60-tallet, den tidligere fylkesordføreren i Sør-Trøndelag Ivar Ytreland, er blant dem som har deltatt. Han har skutt isbjørn på alle hold, fra 20 cm til 200 meter!

Staunings alper ligger helt syd i Eirik Raudes land. Dette en del av

Av Bjørn
Backe, Dag
Fergestad og
Olav Nilssen

verdens største nasjonalpark, som omfatter hele Nordøst-Grønland eller en fjerdedel av Grønland. Nasjonalparken er enorm, med 927.000 kvadratkilometer er den nesten 3 ganger større enn Norge. Bortsett fra Siriuspatruljen, sporadiske ekspedisjoner og enkelte turister i fjordene om sommeren, er det ingen mennesker i dette svære området. Engang bodde det eskimoer langs fjordene, restene etter boplassene er avmerket som ruiner på kartene. De ble kun sett én gang, i 1823 da en ekspedisjon som reiste langs kysten tilfeldigvis traff en gruppe på åtte eskimoer. Hverken før eller senere er eskimoer sett i Nordøst-Grønland. Hva skjedde? – Landet bærer på sine hemmeligheter.

Siriuspatruljen består av et dusin vervede mann fra den danske marine. De sendes først til Terningmoen på skikurs, deretter til Nordøst-Grønland hvor de patruljerer langs fjordene i nasjonalparken, med hundespenn om vinteren og med båt om sommeren. Oppgaven er å bevokte nasjonalparken og passe på de danske militærinstallasjonene, som er en kjede av flystriper oppover langs kysten, minner fra den kalde krigen..

Den menneskelige aktiviteten på Nordøst-Grønland er konsentrert til fjordstrøkene. Bortsett fra ekspedisjonene er det ingen som har dratt inn i landet, opp i fjellheimen.

Den kjente klatreren Arne Randers Heen var på rekognoseringsstur til Staunings alper i 1951. Han hadde dårlig tid fordi han haiket med en selfangstskute som fraktet forsyninger til fangstfolkene, men rakk å se seg ut den høyeste toppen i området. I 1954 kom han tilbake sammen med Øystein Rød og to dansker. De besteg toppen som de kalte Eirik Raudes tind. Siden har det ikke vært norske ekspedisjoner i Staunings alper.

Danskene syntes nok at navnet som Heen hadde satt på toppen var litt uærbødig. Navnet minnet om okkupasjonen, som ikke var så langt unna i tid. Det viste seg snart at en av nabotoppene var høyere, og da denne toppen ble besteget kort etter ble den straks kalt Dansketinden. Høyden på denne toppen, som er den høyeste i Staunings alper, er 2930 meter. Den 70 meter lavere toppen som Heen hadde navnsatt ble av danskene samtidig omdøpt til Norsketinden. – Navn kan være en alvorlig sak!

I mai 1996 satte vi våre skispor diagonalt gjennom Staunings alper, fra Nordvestfjorden i sør nordover til Mestervig i Kong Oscars fjord. Tre uker på ski, uten å se tegn til menneskelig aktivitet. Planleggingen tok over et år, og var en interessant og lærerik periode. Vi visste ikke mye om Grønland på forhånd. Ideen til turen var Frodes, han hadde lest om Staunings i klatretidsskrifter. Frode foreslo at vi burde dra dit i mai

måned, og dra fordel av skiføret, vårlig temperatur samt midnattssol, inspirert av erfaringer fra vårskiløping i Jotunheimen og på Svalbard. Vi leste alt vi kunne finne, og drev en utstrakt korrespondanse og jakt på skriftlige og muntlige kilder. Kart, flyfotografier og meteorologiske rapporter ble skaffet og studert. Vi hadde samtaler med Ivar Ytreland, og brevveksling blant annet med Helge Ingstad. Boka til Ingstad ble repetert. En kort notis i et amerikansk klatretidsskrift om en ekspedisjon sommeren 1992 vakte vår interesse: Notisen var undertegnet Sverre Aarseth. Bak dette navnet måtte det skjule seg en nordmann mente vi. Frode skrev, og det viste seg sannelig at han attpåtil var trønder fra Steinkjer. Aarseth er astronom, og har bodd i Cambridge siden 1959. Han sendte oss sin detaljerte ekspedisjonsrapport, sammen med praktiske tips og lykkeønskninger. Alle vi kom i kontakt med, var entusiastiske over våre planer og vi ble stadig sterkere i vår tro på at dette burde realiseres.

Rapporten vi fikk fra John Peden i Glasgow om en ekspedisjon i 1992, ble gransket med stor interesse. Dette var første gang noen hadde vært i Staunings alper om vinteren. Pedens erfaringer fra flere sommerexpedisjoner var at det ofte var vanskelige forhold på breene på grunn av smeltvann og dårlige snøforhold. Etter å ha gjort et mislykket forsøk sommeren 1988 gjennomførte en skotsk/fransk ekspedisjon med Peden som leder en kryssing av Staunings alper på ski i mai 1992. De hadde lagt ut et depot midtveis med fly. Rapporten deres vitner om korte dagsmarsjer og mye slit med tunge pulker over bratte skar. De hadde tre uker til disposisjon, men rakk ikke mye annet enn å forflytte seg. De hadde få avstikkere fra ruta, få toppturer.

Planleggingen

Her var det store utfordringer. Vi ønsket å være en lettvekts-ekspedisjon, slik at vi kunne forflytte oss raskt og heller bruke tid på toppturer. Lenge diskuterte vi om vi skulle bruke pulk, men valgte å bære alt på ryggen for å komme raskere over passene. Krysningene av pass var det store problemet, her ventet det oss flere hundre meter høye is- og snøbakker som måtte forseres med klatreteknikk, det vil si med isøks og stegjern, tau og isskruer.

Mye tid brukte vi på å finne ut hvordan vi skulle komme oss dit, og hvordan vi skulle få med oss alt vi trengte. Løsningen ble å chartre fly fra Nord-Island. Flugfelag Nordurlands i Akureyri har utstrakt erfaring fra

Grønland. De bruker velprøvde fly, Twin Otter med skiunderstell. De kan lande omtrent hvor som helst hvor det ligger snø, og flyr deg gjerne til Nordpolen hvis det er dit du vil. Der har de vært før, de er vant til eventyrere som skal fraktes til avsidesliggende steder. Men flyene tar ikke ubegrenset med last. Vi lærte oss snart faguttrykket pay load som vi ikke hadde hørt før, men som vi etterhvert håndterte med rutine. Twin Otterens pay load fra flyplassen nær Scoresbysund eller Ittoqqoortoornit som de sier på de trakter, var bare 1200 kg. Det var alt flyet kunne ta av last. Hadde vi vært 10 personer, hadde det ikke vært tilstrekkelig. Med ni personer som i gjennomsnitt ikke fikk veie mer enn 78 kg (fullt påkledd med skistøvler!) ble vår kvote 55 kilo bagasje per person, inklusive ski og staver. Dette var ikke særlig mye siden vi skulle ha med telt, soveposer, mat og parafin for tre uker, samt klatreutstyr. Hadde vi vært færre, kunne vi tatt med mer, men da hadde det vært færre personer til å dele regningen. Straks ryktene gikk om våre planer, kom forespørslene om å få være med. Potensielle suppleanter ble satt på liste, vi kunne nok arrangert flere turer. De ni som deltok var: Dag Fergestad, Olav Nilssen og Bjørn Backe fra

Sekkepause i oppstigningen av brearmen Løberen, 1000 meter over Nordvestfjorden. Bak innefrosne isfjell i fjorden reiser det seg 2300 meter høye fjellvegger.
Foto: Dag Fergestad

Trondheim; Stein Fergestad og Inge Lotsberg fra Oslo. Disse fem utgjorde skilaget, mens klatrelaget besto av Frode Guldal fra Ålesund sammen med tre mann fra Tromsø: Øystein Cruikshank, Håvard Nesheim og Magnar Osnes. Siden Frode hadde ideen og initiativet ble han ekspedisjonens leder med kallenavnet Kim Il Sung.

En av flere leirplasser i høye skar med suveren utsikt. Her i An Dorus Moor, 2200 moh. Foto: Dag Fergestad

Logistikkproblemet – hvordan frakte med seg alt – løste vi elegant ved at ekspedisjonen delte seg i to grupper i tråd med deltakernes hovedinteresser. Klatrelaget skulle lande på Roslinbreen midt inne i området og legge ut et depot til skilaget, skilaget ble satt ned i Nordvestfjorden. Skilaget skulle bruke inntil åtte dager inn til depotet ved klatrelagets basisleir. Derfra skulle de to lagene følge mer eller mindre samme rute ut, og foreta bestigninger underveis. Norsketinden sto på ønskelista, vi mente det var på tide med et nytt norsk besøk etter over 40 år.

Vi hadde hyppige møter den siste tiden. Aldri før har vi brukt PC'en for å dra på tur, nå brukte vi regneark for å holde styr på pakkelistene og fin-

kalkulere vekten. Hvor lite man har med avgjøres av hvor streng man er villig til å være med seg selv. Egentlig er det utrolig hvor lite man behøver av personlige ting. Til vår overraskelse fant vi ut at vi bruker å ta med mer tøy på en vanlig helgetur på hytta eller en fottur i fjellet om sommeren, når sekken pakkes på reflekser og rutine. Nå var alle likegyldige ting droppet. Ullundertøyet satt på hele tiden, den personlige hygienen ble ikke overdrevet. Det gikk veldig bra.

Dagsrasjonene var 75 gram havregryn, 125 gram ris, 150 g ferdigstekt kjøtt (stekt hjemme) og 1,5 dl parafin pr. mann. Samt rosiner, marsipan, nøtter, sjokolade, knekkebrød og kjeks som nistemat etter eget ønske og magemål. Det var viktig ikke å glemme noe, veien til kjøpmannen var lang. Frysetørret mat ble vurdert, men vraket som kostbart vomfyll med lite energi. Vi stekte opp mat på forhånd, satset på fett kjøtt som ribbe, koteletter og sideflesk. Her gjaldt det å få flest kalorier ut av færrest mulig kilo. Kolesterolet fikk vike prioritet. Olav vakte oppsikt ved kjøtt-disken før påske da han bad om 9 kilo fet ribbe mens andre kjøpte påskelam. Hvis noen på Risvollan kom i julestemning i april, var det nok fordi det duftet stekt ribbe kveld etter kveld.

Frode imponerte med uortodokse treningsmetoder. En kveld i februar hadde han en serie bestigninger av Gråkallen, på ski med 25 kilo på ryggen. Han gikk opp og ned den bratte lia fra Vintervannet seks ganger i høyt tempo, med hodelykt i stupmørke i kuling og snødrev. Dette imponerte og inspirerte andre, faktisk greide han å få med seg både Dag og Olav på kveldstur fra Trondheim til Kråkvasstind i Storlidalen. En enda verre gampetur gjorde de en måned senere, da var målet Storskrynten på Dovre. Det tok 14 timer før de var tilbake i Trondheim igjen. Begge turene ble gjennomført på vanlige hverdager, med start fra Trondheim etter arbeidstid og begge ganger rakk de tilbake til jobb neste dag, siste gang kom de hjem kl. 06. Frode kalte dette måneskinnsturer, fordi kalenderen viste at det skulle ha vært fullmåne. Stein og Inge ladet opp blant annet med å gå Vasaloppet, mens Bjørn ble overtrent allerede i februar og prioriterte siden psykisk oppladning samt pleie av belastnings-skader i TV-stolen.

Vi skrev til en rekke firmaer og fikk flere positive svar. Bergans ga oss ryggsekker til utprøving, Toro ga oss tørrmat. Fra Helsport, Berghaus, Fischer og Kodak fikk vi gode rabatter på telt, klær, ski og film.

For å unngå overvekt på flyet, sendte vi mye utstyr i forveien. Kvelden før avreise virket alt så greit, Bjørn ringte optimistisk til Olav: "Det ser bra ut. Sekken kan da ikke bli så ille, jeg har bare 14 kilo!" - Kontant og barskt svar fra Olav, som hadde full oversikt: "Du skal bare være glad for det, det ligger 18 kilo til og venter på deg på Grønland. Dessuten skal du bære 3 liter parafin!"

Avstikker på en udefinert topp over skoddehavet som kom inn fra sør.
Foto: Stein Fergestad

Det var ikke fordi vi tenkte på Ytrelands bjørnehistorier at vi var rustet med pumpehagle med kulepatroner, men fordi danske sikkerhetsforskrifter påla oss å ha med gevær. Stein er HV-befal og var vår artillerioffiser. Bortsett fra prøveskyting fikk kanonen være i fred. Annet uvant turutstyr var nødpeilesenderen, vi var pålagt å ha med en for hvert lag. De ble også levert tilbake ubrukt. Det var et voldsomt byråkrati for å få de nødvendige tillatelser, på Grønland gjelder ikke loven om fri ferdsel i utmark. Vi hadde god hjelp av Bengt Rodin, en svenske som arrangerer turer til Grønland, og som også skaffet oss de nødvendige forsikringer til en pris under smertegrensen.

Turen

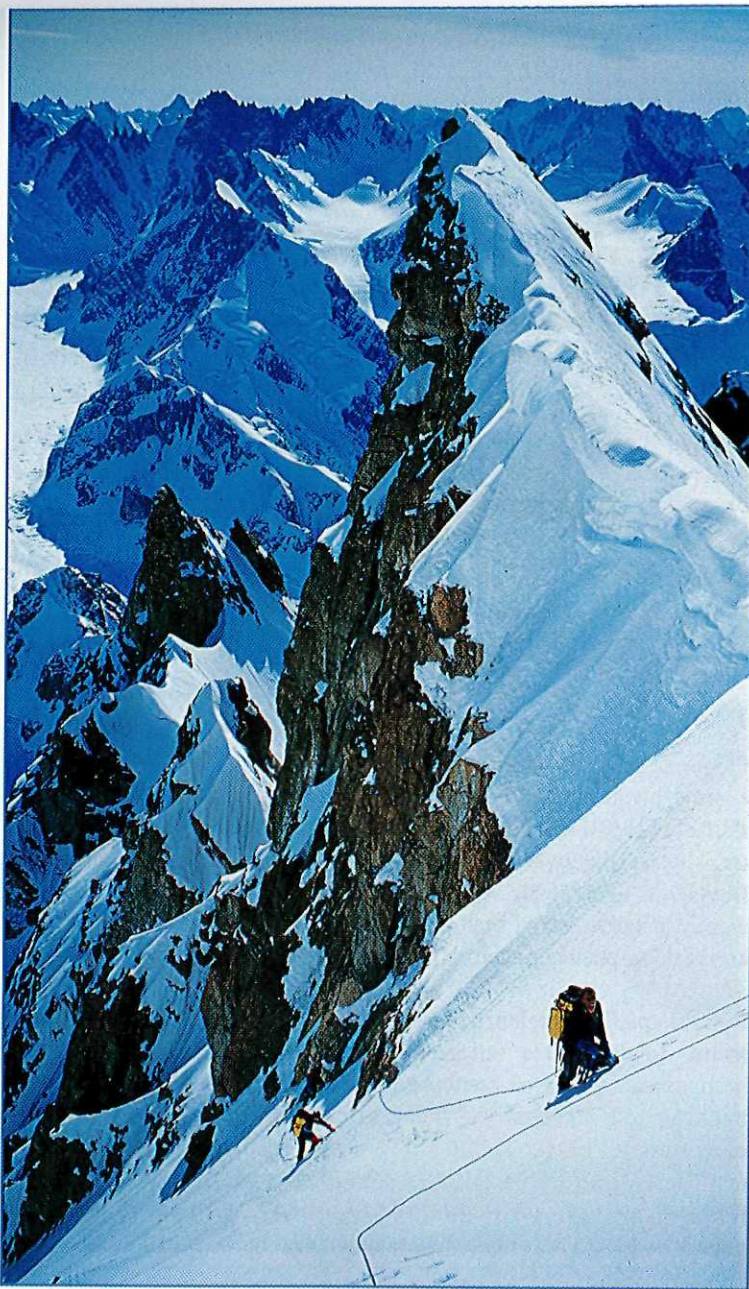
Flyturen inn Nordvestfjorden, verdens lengste fjord, var flott. Digre fjell, enorme breer, strålende sollys. Piloten svingte seg ned over breen vi skulle bruke to dager på å gå opp, hvor det ikke hadde gått mennesker før, og vi landet silkemykt på fjordisen blant strandede isfjell. Det var rart å se flyet ta av igjen, hadde vi glemt noe nå, ville vi hatt problemer. Da flyturen var borte, var vi brått veldig alene. Nå skulle vi få merke konsekvensene av planleggingen.

Da vi sto på fjordis igjen, hadde vi på 20 dager tilbakelagt 20 000 høydemetre. Totalt besøkte skilaget 15 topper, over halvparten var førstebestigninger. Vi var på Snetoppen og Norsketinden, den hhv. andre og tredje høyeste i området. Klatrelaget fikk også med seg 15 topper, 11 av disse var førstebestigninger og to var annen-bestigning via ny rute. Hvis den danske Kort og Matrikel-styrelsen nå er velvillig innstilt til våre forslag til nye navn, vil Møysalen og Skarstind være å finne på fremtidige utgaver av kartene over området, sammen med blant annet Dosets tind og

Stein på toppen av Snetoppen, 2880 moh, den nest høyeste toppen i Stauings Alper.
Foto: Olav Nilssen

Oppstigning
mot
Norsketinden,
her på toppen
av ei 1000
meter lang
snørenne fra
vest.
Foto: Frode
Gulddal

Heens tind, og Klub-tinden. Den siste ble ikke oppkalt etter den suksessrike ballklub i Trondheim, men etter Norsk Tindeklub som gav oss generøs økonomisk støtte.

Skilagets drøm var å leve ut en syntese av lykketunder fra maidager med tinderangling og skiturer i Jotunheimen ispedd inntrykk fra lesning av den klassiske ekspedisjonslitteraturen. Vi satset på at den arktiske riviera, Staunings Alper, kunne gi oss dette. Alle forventinger ble innfridd.

Turen gikk fra de innefrosne, strandede kolosser av isfjell i Nordvestfjorden, verdens lengste fjord, over ni pass i 1800-2300 meters høyde, innom ni uavhengige bresystemer, ned til de gamle norske fangstområdene i Kong Oscars fjord. Vi gikk gjennom et drømmelandskap, med tinder og spir. Landskapet hadde et enormt format, fjellene var mye større enn vi er vant med fra norske fjell. Lufta var tindrende klar, fjell som vi trodde var like i nærheten, viste seg å være langt unna. Været var perfekt hver dag i tre uker, det var blått føre og blått lys. Sol hele tiden, lyst dag og natt. Uten pulker var vi mobile. Dagsmarsjene ble unnagjort på relativt kort tid, slik at vi kunne ta ettermiddagsturer etter å ha satt opp teltene, eller ligge over en dag for å gå på tur.

Hva vi husker best? Utrolige teltplasser høyt oppe i bratte skar, uforglemmelige utforkjøringer hvor vi suste ned brearmer, svingte oss ned gjennom brefallene. Lyset ved Kong Oscars fjord, et overgående trolsk blått kveldslys med en sol som ikke gikk ned; det døgnet vi var på Kapp Petersen ble det aldri natt. Vi satt utover kvelden og natta i timer og nøt stemningen, speidet utover isen hvor fjordselen lå som svarte prikker ved sine pustehull. Like ved lå en gammel fangsthytte, Sunnmørshheimen, med en eskimoslede på taket som sto der som et monument over sliterne som tilbrakte år av sitt liv her for å skaffe pels til pynt.

Vi vil også for alltid huske lyset i fjellet, hvor midnattssola om natta lå bak tindene og laget et varmt midnattssolskinn på toppene mens dalene hvilte seg i skyggen. Vi vil huske fjellgleden, turgleden, skigleden. Som nest siste dag, som bød på en sammenhengende frydefull 30 kilometer lang utforkjøring ned Skjoldungsbreen: I timer sto vi rett opp og ned på skiene og nøt utsikten mens kilometerne forsvant, fjellene sto der som majestetiske kulisser, nye fjell kom nærmere og nærmere og ség etter-

På toppen av
Norsketinden,
2860 m.o.h.,
tredje høyeste
topp i

Staunings

Alper og først
besøkt av
Arne Randers
Heen fra
Åndalsnes i
1954.

Foto: Stein
Fergestad

hvert forbi. Overraskelsen over at alt var virkelig var så fint, så enormt. Følelsen av at vi virkelig var langt fra folk. Vi følte hele tiden den pionerstemningen vi hadde ønsket oss. Deler av ruta var ikke gått tidligere og vi visste derfor ikke om det i det hele tatt var framkommelig, eller om vi måtte snu og velge en annen vei.

Været? Nesten for fint, så fint at vi knapt kunne unne oss en hviledag. Termometer glemte vi igjen, så vi kan dessverre ikke skryte av hvor kaldt det var. Men det var skikkelig kaldt et par dager, like kaldt som i Vågå i romjula, ifølge Dag og Stein som er oppvokst på de trakter. Ingeniører som de er, fant de raskt ut en metode til å bedømme temperatur uten termometer: De vurderte knirkelyden utløst av skritt i snøen. Høyfrekvent "romjulsknirk" tilsvarte minus 30 grader. Ikke hadde vi særlig vind heller, bortsett fra en dag med frisk bris, med kuling i vindkastene. Den dagen trodde vi lenge at vi hørte flydur, det var en stadig varierende brummelyd i det fjerne. Etterhvert kom vi opp i et skar og skjønnte at det var vinden vi hørte: En etasje over oss blåste det skikkelig storm, snøføyka dreiv rundt

toppene og vinden brummet illevarslende i fjellspirene over oss, vi forestilte oss at de vibrerte i stormen.

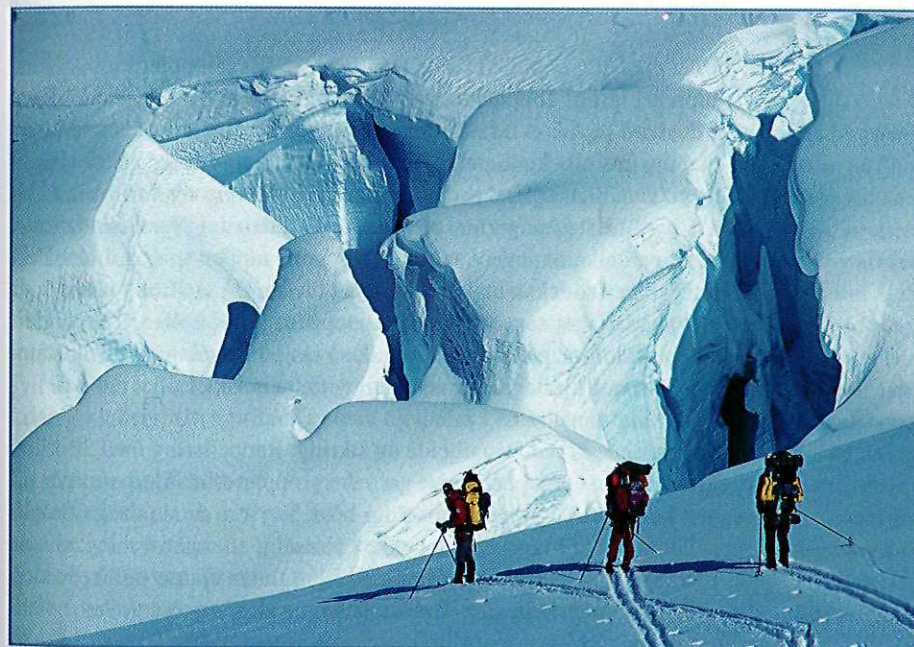
På slike turer lærer man noe om hva som er viktig og hva som er mindre viktig. På tur teller det å kunne bli mett, tørt og varm. Kjenne at kreftene strekker til, at overskuddet er der. Skitur handler ikke bare om å gå på ski, forholdet til andre mennesker er viktig når tre mann bor i tre uker på en grunnflate på størrelse med en vanlig dobbeltseng. Man kan ikke gå og være sur på noen man må dele skjebne med. - Dette var ting som alle visste og alle hadde erfart på tidligere turer og ekspedisjoner, og derfor gikk alt bra.

Turlivets gleder er de enkle ting. Som å komme glidende ned en brearm, rundt en sving på breen og så få se et helt nytt landskap åpne seg. Små gleder. Komme ned til teltet, solbrent med trette lemmer etter en topptur som ingen har gjort før (eller etter for den saks skyld!), få fyr på primusen og kjenne varmen fylle teltet. Gleden ved å ha nok mat, nok parafin,

De grønland-
ske bresprek-
kene er digre.
Her er det på
med tauet før

sprekk-
området i
Cantebreen.

Foto: Dag
Fergestad

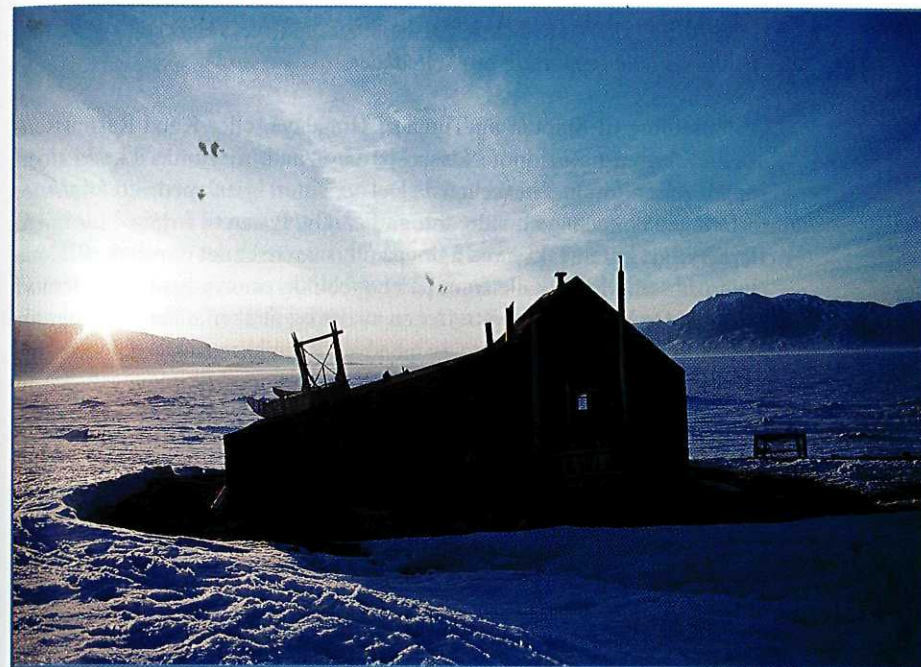

gleden ved å kunne foreta vellykkede reparasjoner av utstyr som går i stykker. Gleden ved å ha en god ryggsekk, feste under skiene og støvler som ikke gir gnagsår.

Teltliv om vinteren er en enkel livsform. Primusfyring, påkledning, matlaging og spising skjer i mer eller mindre liggende stilling. Hygiene-kravene blir svært tillempet. Sot og parafinlukt dominerte våre eksteriører. Vi drømte om saltmat, provianten inneholdt for mye søtsaker. Flatbrød, spekeskinke og fenalår hadde vært tingen. Eller hjemmebakket brød med brunost. Etterhvert ble det tomt for kaffe, som vi optimistisk hadde regnet som en unnværlig ting. For noen var savnet stort.

Et av turens absolutte høydepunkter var turen på Norsketinden sammen med klatrelaget. Norsketinden er en imponerende pyramide av et fjell, massivt og ruvende. Vi fulgte en 45 graders S-formet snørenne, som var over en kilometer lang. Ni mann som sparket seg trinn oppover, med stegjern og isøks, det ble en laang snøtrapp. Været var flott, nesten for varmt. Arbeidet var tungt, svetten rant. På slutten ble renna brattere, snølaget forsvant og blåisen kom fram. Tau, isskruer og fronttagene på stegjerna måtte brukes de siste 200 meterne. Vi kom opp på en skarp egg hvor det gikk stupbratt ned på den andre siden. Eggen opp til toppunktet var utpreget luftig! Toppunktet var ytterst på en spiss overhengende skavl hvor det bare var plass for en person, vi sikret hverandre og snek oss opp én etter én. Ovenfra kunne vi se ned ruta som Heen og følge gått for 42 år siden, en lang bratt og iset skråning som så riktig frastøtende ut. Vi er imponert over førstebestigernes prestasjon. Utsikten fra Norsketinden var helt utrolig, i alle retninger var det et mylder av topper, spir og tindena. En tindeverden som kan måle seg med det meste. Og så utrolig uberørt, vi var det fjerde laget som var på denne toppen, på over 40 år! Ned igjen gikk det raskt, først en 80 meter rapell, så lang utforgåing og til slutt forsøksvis telemarkkjøring i den utstrekning trette muskler tillot det.

Fire av passene krevde tauarbeide og sikring. Rappellering med 30-kilos ryggsekker pluss ski på ryggen var en ny opplevelse. Med så mye på ryggen kommer tyngdepunktet veldig høyt. Dersom du da med sittesele rappellerer ned et overheng, tar sekken plutselig all makt fra deg, slik at du i fri rapell nærmest henger opp-ned i lufta uten sjanse til å rette deg opp. Første gang kom det som en overraskelse, og det følte nok så skummelt når fotfestet forsvant og man ble vippt bakover.

Dramatiske episoder? Mest dramatisk var det kanskje første kveld, da begge primusene gikk i streik. Den ene fylte det ene teltet med os og lange gule flammer, den andre brant ikke. Da følte vi oss langt hjemmefra. Turen hang i en tynn tråd. Hadde vi fått med feil drivstoff fra Ittoqqoortoomit? Vi kjøpte parafin på flyplassen der, type Jetfuel A1. Den vi fikk på Værnes fungerte fint da vi prøvекjørte primusene hjemme, men nå gnaget mistanken om at det hadde vært noe gruff i kannene parafinen ble fylt i. Etter endel mekking fungerte primusene bra, tilløpet til krise gikk over. Uten primus er man hjelpeløs i en ørken av snø.

Det ble en overskuddstur. Skigleden og turgleden preget oss hver dag. Personkjemien var god, alle var kompetente og erfarne, og alle var gode kompiser. Vi hadde samme målsetning: Gleden ved å være på tur var vår motivasjon. Turen var en ego-tripp, her var intet forskningsformål og ingen oppdagelse av det ukjente. Vi hadde satset på sikkerhet, at dette ikke skulle være unødig farlig.

Fangsthytta Sunnmørsheimen på Kapp Petersen ved Kong Oscars fjord er utstyrt med en diger eskimoslede på taket. Hytta er vitne om en annen tid og en annen bruk av naturen enn den ekspedisjonen hadde opplevd på sine tre uker. Her sto deltakerne foran avslutningen av Staunings Alpertraversen.
Foto: Dag Fergestad

Det skulle ikke være behov for helter. Turen ble vellykket, og vi kan heldigvis ikke rapportere om heltedåder.

I motsetning til Shipton og Tilman i Himalaya, eller Knud Rasmussen, Eivind Astrup og Fridtjof Nansen på Grønland, så gjorde ikke vi noen oppdagelser for menneskeheten. Det vi sitter igjen med, er minnene; erfaringene og mange hundre fotografier. Og, lysten til å dra på tur igjen. Eventyrlyst kureres ikke ved å dra på tur, snarere er det omvendt. Bildene inni oss som vi kan kalle fram på et øyeblikk, er mye bedre enn dem vi knipset. Og hvis du en dag treffer en av oss og merker at han du prater tur med forbigående blir litt fjern og innadvendt i blikket, så kan det være fordi han akkurat da repeterer bildene fra skituren ned Skjoldungsbreen til Sunnmørsheimen, eller bildene fra rappellene ned fra False Col, på internvideoen.

Kanskje et så flott område burde få ligget i fred? Kanskje man ikke burde sette sin fot på topper som det ikke har vært noen på tidligere? - Vardebygging som vi avsto fra, er definitivt en form for forurensning, men å sette navn på et fjell er også egentlig en unødvendig handling, som kan betraktes som en krenkelse.

How to learn English – while walking on the moors.

Somerset er både kjent for sin vakre natur og sine mange pittoreske landsbyer. Utsikten fra heden gir et fargesprakende bilde, hvor gule blomster og lyng i utallige lillafarger slås om oppmerksomheten. I dette landskapet lever ennå legenden om Laura Doone, piken som ble bortført av de fredløse og som vokste opp i Exmoors villmark. Hit dro vi på familieferie både for å få oppleve en del av England som var ukjent for oss, og for å få mulighet til å praktisere engelsken. På denne måten anvendte vi ei uke av sommerferien til fottur og “engelskkurs”, en kombinasjon samtlige opplevde som svært vellykket.

Informasjonssøk via Internett.

Ettersom vi hadde gjort oss kjent med bruken av Internett, var det greit å sitte i Norge og finne frem til ulike turoperatører i England. Vi fikk derfor raskt oversikt over hvem som arrangerte turer med ridning, syklig og fotturer. Enkelte operatører hadde også tilbud om busstransport som vandrende kunne benytte etter behov langs hele turløypa.

Siden familien som nevnt hadde ønske om å besøke sørvestkysten av landet og samtidig møte engelskmenn “å snakke med”, ble vi tiltrukket av hjemmesiden til en av turoperatørene som beskrev et tilbud til voksne i alle aldre og familier. Var vi heldige kunne det derfor være en mulighet for at våre barn på 12 og 14 år også kunne møte jevnaldrende. Etter å ha sendt e-post med ønske om ytterligere informasjon, fikk vi allerede uken etter tilsendt en katalog i posten. Denne brosjyren beskrev at arrangøren hadde 100 års praksis som turoperatør. Det tilbudet vi bestemte oss for inneholdt “full pakke”. Det vil si en vandretur med leder i tre dager og fire overnattinger på Doverhay Place, et *country house* hvor alle måltider var inkludert.

Perlock, byen som danskene grunnla i 886.

Perlock, eller “port Loc” betyr den innelukkede havna, og som nevnt ligger byen i Somerset som er kjent for sin cheddar og cider. Det landskapet vi vandret igjennom i løpet av de dagene vi bodde på Doverhay

Av
Klara Jakobsen